

PODSTAWY INTERPUNKCJI W JĘZYKU POLSKIM

OPRACOWAŁA: GRAŻYNA SALAMON

PIECCIL

Interpunkcja w języku polskim.

W języku polskim wyróżnia się dziesięć znaków interpunkcyjnych. Należą do nich:

- kropka,
- dwukropek,
- myślnik,
- średnik,
- wielokropek,
- cudzysłów,
- nawias,
- pytajnik,
- wykrzyknik,
- przecinek.

Kiedy stawiamy kropkę? [.]

- na końcu zdania, np.

Jutro pójdę do kina.

- po cyfrach arabskich oznaczających liczebniki porządkowe, np.

7. dzień (siódmy dzień)

- w datach pisanych w całości cyframi arabskimi, np.

23.09.2013

- po skrótce, który jest początkową literą lub początkowymi literami skróconego wyrazu, np.
prof.

Kiedy stawiamy dwukropek? [:]

- przed cytatami, np. *Wstał i zaśpiewał: „Masz takie oczy zielone. Zielone jak letni wiatr zaczarowanych lasów.”*

- przed wyliczeniami, jeśli wymieniamy więcej niż dwa wyrazy, np.

Do salatkii jarzynowej potrzebujesz: marchewkę, pietruszkę, groszek, kukurydzę i majonez.

Kiedy stawiamy myślnik? [-]

- jeśli chcemy uogólnić to, co zostało wcześniej powiedziane, np.

Namiot, śpiwór i plecak – tego potrzebujesz na biwak.

- dwoma myślnikami ujmujemy wyrazy i wypowiedzenia wtrącone, np.

Jutro dostanę – mam nadzieję – kieszonkowe.

Kiedy stawiamy średnik? [;]

- przy wyliczeniach, np.

Rodzaje zdań współrzędnie złożonych:

- łączne;
- rozłączne;
- przeciwstawne;
- wynikowe.

Kiedy stawiamy wielokropek? [...]

- gdy chcemy zwrócić uwagę czytelnika przed określonymi wyrazami, np.

Powiedziała mu prawdę i... odeszła spokojnie.

- wielokropek umieszczony w nawiasie oznacza opuszczoną część wypowiedzenia, np.

„Pułki, jeden za drugim, defilowały przed Dziadkiem do Orzechów (...) i ustawiły się szeroką linią w poprzek pokoju.”

Kiedy stawiamy cudzysłów? [„”]

- gdy przytaczamy cytaty, mowę niezależną, tytuły oraz wyrazy użyte przenośnie, np.

„Litwo, ojczyzno moja”.

Pani powiedziała: „Wykonaj to zadanie.”

Czytałeś „Pana Tadeusza”?

Cóż za „wspaniałą pomysł”!

Kiedy stawiamy nawias? [()]

- w wyrażeniach lub wyrazach wtrąconych, np.

Na wakacje wyjeżdżam (poczekaj, sprawdzę w kalendarzu) w sierpniu.

Kiedy stawiamy pytajnik (znak zapytania)? [?]

- na końcu wypowiedzeń pytających, np.?

Masz dzisiaj wieczorem czas?

Kiedy stawiamy wykrzyknik (znak wykrzyknienia)? [!]

- na końcu zdania, jeśli chcemy podkreślić jego treść lub zaznaczyć silne zabarwienie emocjonalne, np.

Wracaj do domu!

Nareszcie dotarliśmy!

Kiedy stawiamy przecinek? [,]

- przed spójnikami **a, ale, lecz, zatem, jednak, więc, toteż**, jeśli występują one w funkcji przeciwstawnej lub wynikowej, np.

Nie kupiłam mąki, więc nie zrobię naleśników.

Dzień był pochmurny, ale ciepły.

- jeżeli w wypowiedzeniach złożonych spójniki powtarzają się, to przed drugim i kolejnym spójnikiem stawiamy przecinek, np.

Albo zagramy w szachy, albo obejrzymy film.

Nie umiem ani pływać, ani jeździć na rolkach.

- w wypowiedzeniach złożonych przed spójnikami **i, oraz, tudzież, albo, lub, czy, bądź, ani, ni, jeśli** występują one po zdaniu wtrąconym, np.

Zadzwoiłam do koleżanki, o której ci opowiadałam, i umówiłam się z nią na kawę.

- w imiesłowowych równoważnikach zdań, które są rozwinięte określeniami, np.

Patrząc przez okno, często się zamyślał.

- w wypowiedzeniach złożonych, w których jeden człon jest równoważnikiem zdania, np.

To dobrze, że zdążyłeś na pociąg.

Bibliografia:

1. B i K. Gierymscy *Ortografia na bardzo dobry*, Warszawa 2009

